

235. *Orate fratres.* Sacerdos, oratione *Suscipe sancta Trinitas* totaliter finita, non se erigendo, sed manus hinc inde extendendo et super altare ponendo (1), osculatur altare in medio. Deinde erectus, manibusque ante pectus junctis, et non prius, sine nova capitis inclinatione, non clausis sed demissis ad terram oculis, per suam dextram seu versus cornu epistolæ se vertit ad populum, ad quem facie conversa, voce media dicit hæc duo verba *Orate fratres*, sub his duabus vocibus manus ante pectus extendens et jungens: dictis his duobus verbis, junctis ante pectus manibus statim revertitur ad medium altaris per suam dextram seu per cornu evangelii, faciendo integrum circulum, interim post dicta verba *Orate fratres* secreto prosequens *Ut meum* etc. Reversus ad altare, caput cruci profunde inclinatur (2); et responso a ministro vel circumstantibus *Suscipiat Dominus Sacrificium de manibus tuis* etc. et alioquin celebrans, postquam orationem *Ut meum* etc. finierit, per seipsum dicens *Suscipiat Dom. Sacrificium de manibus meis* etc. in fine secreto subjungit *Amen*. Minister juxta Merati et Cavalieri (3) non statim respondet dicto *Orate fratres*, sed aliquantulum expectat, donec sacerdos orationem *Ut meum* absolverit usque ad finem; sed cum minister respondeat ad verba *Orate fratres* alta voce prolata, et ipsi non constet, quo momento sacerdos orationem finierit; nihil obstare videtur, quominus minister mox respondeat post verba *Orate fratres*: sacerdos tamen tantum subjungit *Amen* post finitum responsum a ministro.

Not. 1° dicendo *Orate fratres*, manus tantum esse extendendas et jungendas, non autem elevandas: item extensionem faciendam esse sine ulla corporis, capitis aut manuum inclinatione. 2° Sacerdotem post dicta hæc duo verba *Orate fratres* immediate se vertere ad altare, et non expectare,

(1) Vid. n. 138.

(2) Vid. not. n. 210; Merati p. 2, tit. 7, n. 32; Bissus R n. 82.

(3) Merati p. 2, tit. 7, n. 33; Cavalieri t. 5, c. 13, n. 46.

donec facie conversa ad populum absolverit orationem, *Ut meum* etc. sed hanc dicere et prosequi se vertendo et stando ad altare, uti rubricæ præscribunt per hæc verba: *Secreto prosequens, ut meum* etc., *perficit circulum*. 3° Sacerdotem se vertendo ad populum, his tantum circulum perficere, scilicet ad *Orate fratres* et in fine missæ ad benedictionem.

236. Orationes secretas sacerdos legit sive unam sive plures, eodem numero, ordine et modo, ac orationes ante epistolam; his tamen non præmittit *Dominus vobiscum*, nec *Oremus*, nec quid aliud, sed dicto *Amen* post responsum ad *Orate fratres*, easdem absolute incipit, et secreto legit extensis ante pectus manibus, stans in medio altaris, sed capite ad missale aliquantulum converso, ut commode legere possit, caput inclinans ad nomina Jesu. Sanctorum, et Papæ, concludensque orationes eodem modo ac orationes ante epistolam, de quibus vide n. 86 et 213, his exceptis, quod, si plures secretæ dicendæ sint, sacerdos post primam, quæ concluditur, sibi ipse *Amen* respondeat; et si una tantum dicenda sit, ad hanc, aut si plures, ad omnium ultimam sacerdos cesset, dum pervenit in conclusione ad *Per omnia sæcula*, ut dicetur num. seq.

Not. sacerdotem, dum stans in medio altaris folia vertit, uti sola manu sinistra, quantum fieri potest, dextra interim super altare posita.

DE PRÆFATIONE ET SANCTUS.

Rub. 8. *Pervento autem in conclusione ultimæ secretæ ad verba illa, Per omnia sæcula sæculorum, exclusive, Sacerdos stans in medio Altaris, depositis super eo manibus hinc inde extensis, dicit convenienti et intelligibili voce Præfationem. Cum dicit, Sursum corda, elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus, ita ut palma unius manus respiciat alteram. Cum dicit, Gratias agamus Domino, jungit manus: cum dicit, Deo nostro, oculos elevat, et statim Cruci caput inclinatur. Responso Dignum et justum*

est, *elevatis et extensis ut prius manibus prosequitur Præfationem propriam, vel communem, ut tempus requirit. Cum dicit, Sanctus, junctis ante pectus manibus, et inclinatus voce mediocri prosequitur: ministro interim parvam campanulam pulsante. Cum dicit, Benedictus qui venit in nomine Domini, etc. erigit se, et signum Crucis sibi producit a fronte ad pectus.*

237. Præfatio. Sacerdos in fine ultimæ secretæ, immediate ante *Per omnia sæcula* cessans dicere, manu dextra super altare extra corporale deposita, sinistra quærit præfationem dicendam; qua inventa, sinistra etiam super altare extra corporale posita, stans in medio altaris, sed facie ad librum conversa, alta voce dicit *Per omnia sæcula sæculorum*, R. *Amen*; deinde manibus similiter super altare retentis, *Dominus vobiscum*, R. *Et cum spiritu tuo*; tum dicens *Sursum corda*, manus super altare positas elevat usque ad pectus seu usque ad humeros, R. *Habemus ad Dominum*; deinde dicens *Gratias agamus Domino*, manus extensas, non magis expandendo nec elevando, sed linea recta jungit ante pectus; dicensque *Deo nostro*, oculos ad crucem elevat, et statim demittit, caputque cruci inclinat; ita ut hæc tria, oculorum elevatio, eorum demissio et capitis inclinatio fiant sub verbis *Deo nostro*. Responso *Dignum et justum est*, facie conversa ad missale, elevatis et extensis manibus ante pectus, alta voce prosequitur præfationem usque ad finem. Dum dicit *Per Christum Dominum*, caput non inclinat: in sola præfatione B. M. V. caput inclinat ad nomen Mariæ et ad *Jesum Christum*. Ne pervertatur sensus, notanda sunt commata ad verba: *Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus*, quæ sunt tria distincta membra, et abusive per duo membra leguntur: *Domine sancte Pater, omnipotens æterne Deus*.

238. Sanctus. Sacerdos finita totaliter præfatione, sinistra, si opus sit, folia vertit, dextra super altare posita;

tum junctis ante pectus manibus, corpore mediocriter inclinato, manusque ante pectus junctas retinens, sed super altare non deponens, nec cum eis altare attingens, dicit *Sanctus* etc. voce media, seu aliquantulum depressa, ita ut post præfationem vocem paululum immutet et deprimat. Ad *Benedictus* se totaliter erigit, et sinistra infra pectus posita, se signat, voces ita distribuens, ut ad *Benedictus* signum crucis incipiat, et dicendo *Hosanna in excelsis* absolvat.

Sacerdote dicente *Sanctus*, minister pulsat parvam campanulam vel continuatim, vel ter cum aliqua distinctione. Vid. n. 189.

Titulus VIII.

DE CANONE MISSÆ USQUE AD CONSECRATIONEM.

Rub. 1. *Finita Præfatione, ut supra, Sacerdos stans ante medium Altaris versus ad illud, aliquantulum elevat manus, oculisque elevatis ad Deum, et sine mora devote demissis, ac manibus junctis et super Altare positus, profunde inclinatus incipit Canonem, secreto dicens: Te igitur, etc. ut in ordine Missæ. Cum dicit, Uti accepta habeas et benedicas etc. prius osculatur Altare in medio, deinde erigit se, et stat junctis manibus ante pectus. Cum dicit, Hæc † dona, hæc † munera, hæc sancta † Sacrificia, dextra manu signat ter communiter super Hostiam et Calicem. Deinde extensis manibus ante pectus prosequitur, In primis quæ tibi offerimus etc.*

2. *Ubi dicit, Una cum famulo tuo Papa nostro N. exprimit nomen Papæ; Sede autem vacante verba prædicta omittuntur. Ubi dicitur, et Antistite nostro N. specificatur nomen Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi ordinarii in propria Diocesi, et non alterius superioris,*